

af almen interesse, er en serie artikler vedrørende bebyggelses- og erhvervsgeografi i: Belgien, Iraq, Nigeria, Indonesien, Japan, Taiwan, Australien og De Vestindiske Øer.

Artikler af hovedsagelig naturgeografisk indhold omhandler dels ekspeditionsberetninger: Antarktis, Den tyske oceanografiske ekspedition 1957/58, de tyske Himalaya-ekspeditioner, og dels afhandlinger af mere principiel art: korttyper og deres indhold, naturbestemte regioners betydning for det landbrugsgeografiske udbredelsesmønster samt nogle terminologiske sammenstillinger.

Geographische Taschenbuch er med denne udgave blevet en endnu mere nyttig håndbog og har samtidig givet en værdifuld forøgelse af den eksisterende tidsskriftslitteratur.

Kristian Antonsen.

Lehrbuch der allgemeinen Geographie. Walter de Gruyter & Co. Berlin 1959.

Band VI: Allgemeine Siedlungsgeographie von Prof., Dr. Gabriele Schwarz. 580 s. 25 × 18 cm. Pris indb. DM 48,—.

Band VII: Allgemeine Wirtschafts- und Verkehrsgeographie von Prof., Dr. Erich Obst. 587 s. 25 × 18 cm. Pris indb. DM 48,—.

I 1884 udkom Alex. Supan: »Grundzüge der physischen Erdkunde«, en bog, som gennem et halvt århundrede kom til at spille en betydelig rolle som lærebog og som håndbog. I årenes løb foretog Supan gentagne gange en omarbejdelse og udvidelse af værket, og i hans levetid udkom ialt 6 oplag. Efter hans død i 1920 blev arbejdet videreført under ledelse af professor E. Obst i Hannover, og de førende fysiske geografer i det tysksprogede område overtog udarbejdelsen af enkelte afsnit. Dette resulterede i en stærkt udvidet 7. udgave, der udkom i årene 1927–1930.

I årene efter 2. verdenskrig drøftede de ledende mænd inden for tysk geografi mulighederne for at videreføre arbejdet; men man kom hurtigt til erkendelse af, at man nu måtte have den humane geografi med i billedet, og at opgaven i vor tid måtte være at skabe en lærebog og håndbog i almindelig geografi.

Man er nu nået så langt, at rammerne for et sådant værk er fastlagt, og de to første bind, bind VI og bind VII er udkommet. Bind VII er forfattet af professor E. Obst og indeholder en systematisk fremstilling af erhvervs-geografi og trafik-geografi, medens bind VI, der er skrevet af den unge professor i Freiburg i Br., Gabriele Schwarz, behandler den almindelige bebyggelses-geografi.

Man forventer at kunne udsende endnu et bind i indeværende år, nemlig almindelig vegetations-geografi af professor Joseph Schmithüsen, og de øvrige får følgende indhold:

- Bind I: Allgemeine Geomorphologie af professor Herbert Louis i München.
- » II: Allgemeine Klimatologie af professor Joachim Blüthgen, Erlangen.
- » III: Allgemeine Hydrographie af professor Lotte Möller, Göttingen.
- » V: Allgemeine Sozial- und Bevölkerungs-Geographie af professor Hans Bobek, Wien.

De enkelte binds størrelse synes at ligge mellem 300 og 600 sider, og hele værket skulle efter dette antages at komme til at omfatte ca. 3.000 sider.

De to foreliggende bind giver ved den første gennemlæsning et stærkt indtryk af tysk geografis imponerende indsats gennem det sidste decennium. Man har lagt vægt på at samle et meget stort antal kendsgerninger og at opstille disse systematisk og på en sådan måde, at man relativt let finder frem til det, man søger. Der er register og litteraturliste til hvert bind, og anvendelsen til opslag er således lagt til rette, at også ikke-faggeografer vil kunne bruge værket.

Man vil næppe i Skandinavien bruge værket som lærebog i større stil, fordi stoffet er så omfattende, at man næppe vil kunne anbefale en sådan anvendelse. Derimod må man forudse, at denne nye håndbog vil blive brugt i meget stort omfang som opslagsværk.

Niels Nielsen.

Caesar R. Boettger: Die Haustiere Afrikas. Ihre Herkunft, Bedeutung und Aussichten bei der weiteren wirtschaftlichen Erschliessung des Kontinents. Gustav Fischer Verlag, Jena 1958. 17,5 × 24,5 cm. 314 s. DM 31,20.

Denne bog er noget af en skuffelse for den, der – vildledt af titelen – mener at have fået fat i et værk, hvis hovedemne er Afrikas husdyr. Det grelleste eksempel er følgende. Afsnittet om kvæget »Das Rind« optager side 33 til 73, 41 sider. Nu må man erindre, at kvæget både set fra et kulturhistorisk og et økonomisk synspunkt er Afrikas interessanteste husdyr. Af de 41 sider drejer de første 24 sider sig om kvægets domesticering i almindelighed, de zoologiske hovedtyper (primigenius, longifrons m. m.) og kvægracer i Europa. Kun få bemærkninger om kvæget i Afrika er indskudt. De næste 8 sider drejer sig om kvæget i Nord-Afrika, ikke mindst i oldtidens Ægypten. Endelig de sidste 11 sider (en fjerdedel af afsnittet) handler om kvæget i Afrika syd for Sahara. Men her er ikke tale om nogen indtrængende behandling af dette emne. Man får en populær oversigt (dog uden kort) over de vigtigste kvægracers udbredelse og oplysninger om indførelsen af europæiske kvægracer i nyere tid. En del er etnografi, således handler næsten en hel side om Masai'ernes kvægavl og kvægrøverier.

Forfatteren er forhenværende professor i zoologi, men hans bog er i høj grad kulturhistorisk indstillet. Han benytter mange af arkæologiens oplysninger, og som zoolog er han i stand til på udmærket måde at udnytte afbildninger af og beretninger om husdyrene, som stammer fra den nære Orient og middelhavsregionens oldtidskulturer. Men iøvrigt er hans kulturhistoriske og etnografiske viden så usikker, at man ikke tør benytte bogen uden kontrol. Side 2 oplyses det: »Die Iberer hatten eine westhamitische Sprache«. Baskisk formenes at repræsentere de iberiske sprog, som ellers kun kendes gennem få indskrifter. Hugo Schuchardt har i 1912–13 prøvet at påvise slægtskab mellem koptisk og baskisk, men det er ikke lykkedes at bevise noget. Flere sider bruges til at referere E. Hahns i 1890'erne fremsatte nu ganske forældede opfattelse af kvægets domesticering. Side 39 fremsættes den teori, at ploven er opstået af hakken, idet man spændte oxen for et langt hakkeskaft.